

Vi må starte før!

Stadig flere elever ser ut til å streve med å komme på skolen. Samfunnet har en økende bekymring rundt dette og setter inn tiltak som NYGIV. Jeg mener arbeidet med å forebygge dropouts og strev med å komme seg til skolen alt bør begynne i første klasse på barneskolen. Det er da skole/ arbeidsvaner legges.

Nå er det høst og skolestart. De aller fleste møter opp på første skoledag, men stadig fler kommer ikke. Dette er bekymringsfullt da man vet at «utenforskap» skaper både dårlig helse og lite læring. Trenden ser ut til å være en del av et større samfunnsbilde som slår til i alle aldre. Norge har høyere sykemeldings nivå enn våre naboland, vi har en stadig økende andel på uføretrygd, vi har en dropout andel på opp mot 30 % i den videregående skolen og vi har et økende problem i grunnskolen med elever som ikke kommer på skolen.

Fra mitt lille vindu i Bærum kommune ser det ut som de som blir rammet blir yngre og yngre, og de drar ikke ut og bader eller setter seg på grillbaren og drikker cola slik «skulkerne» kanskje ville i gjort i min ungdom, nei man sitter hjemme alene på gutterommet alliert med senga

eller PC. På en erfaringskonferanse i november 2013 anslår Arne Holte fra folkehelseinstituttet at 30 – 50 % av frafallet i videregående skole direkte eller indirekte har sammenheng med psykiske vansker.

Både politikere og fagfolk er blitt opptatt av frafallet i videregående skole. Staten har iverksatt «Ny Giv» som er et samarbeidsprosjekt mellom stat, kommune og fylkeskommune. Et sentralt element her er satsingen på å gi svake elever en ekstra støtteundervisning innen basisfag fordi man ser en klar sammenheng mellom dårlige karakterer og dropout. Denne satsingen settes inn i 10 klasse og fortsetter inn i videregående. Jeg mener imidlertid at det å sette inn innsatsen fra midten av 10 klasse er for sent!

Når man går i videregående har strevet alt vart lenge og løsningene som er å unngå det ubehagelige er alt for godt etablert. Min erfaring fra

fraværsteamet i Bærum PPT tyder på at elever som ikke lenger orker å gå på skolen har en fraværshistorie som strekker seg langt ned i barneskolen. Hadde man fanget opp fraværstenden- sen og de vanskene som sannsynligvis ligger til grunn for fraværet ville det vært enklere å gjøre noe med det. Men like viktig som å komme tidlig til er det å være i forkant av det negative for å bygge noe positivt.

Derfor mener jeg vi må begynne å jobbe med tilstedeværelse på skolen alt i første klasse. Det er da barnas holdninger og vaner til skolen leg- ges. Det er da man lettest kan komme i dialog med foreldres holdninger til det å være syk, det å ta ferier i skoletiden og lignende. Det er da man lettest kan gjøre noe med vansker man fanger opp.

Det er viktig alt fra skolestart å signalisere at det å komme på skolen er viktig og at elevene er ønsket og savnet. I dag lar vi det gå tre dager før mor trenger å si ifra hvorfor eleven ikke kom- mer på skolen!

Norsk skole har i dag et sterkt faglig fokus, noe som er en følge av bl.a. svake resultater på internasjonale kartlegginger som PISA og lignende. Det er bra med fokus på individuelle faglige ferdigheter, men vi må ikke glemme at det som ligger til grunn for resultater er at du kommer på skolen! Da er det viktig å fange opp og følge opp elevenes atferd på dette området alt fra start. Min erfaring er at skolens rutiner og oppfølging av fravær er variable og ofte lite pri- oritert. Derfor trenger vi å etablere gode rutiner for fraværregistrering og en klar plan for når man skal reagere og hva man gjør da?

Nå tror ikke jeg at alle 30 % med frafall i vide- regående kan unngås med godt arbeid fra første klasse, men jeg tenker at starten på de fleste dro- pouts starter mange år før den er et faktum - og siden opp mot 50% ser ut til å ha sammenheng med psykiske vansker er fravær, engstelse, trist- het og ensomhet tegn som bør gis større fokus enn det man gjør i dag.

Sist men ikke minst. Dette er et systemarbeid og et holdningsarbeid hvor jeg tenker PPT skal være en viktig medspiller for skolen når de skal skjerpe sitt eget fokus.

Hilsen
Ole Petter Eidjar